

ner betyder jo meget mere for, hvordan vi fungerer, hvordan vi bliver effektive i produktionen, og hvordan vi udvikler os, end vi tænker over til daglig, og det er vigtigt, at vi indser, at netop disse initiativer skal vi støtte meget fremover.

Jeg tog lige efter Murens fald en tur rundt i det jyske landskab sammen med nogle mennesker fra Letland og så på grønne initiativer; den ene af mine gæster blev i øvrigt senere miljøminister. Vi rejste rundt fra projekt til projekt, de gerne ville se, og så spurgte de selvfølgelig – de kom jo direkte fra kommunisme – hvem der ejede dem. Ved det ene vindmøllelav, den ene boligforening og det ene grønne initiativ efter det andet kom jeg til at bruge det lidt specielle engelske ord »co-operative«, og de korsede sig.

Men en skæg historie vil jeg også fortælle: På Ry Varmeværk, hvor de har et solvarmeanlæg, spurgte de igen bestyreren: Hvem ejer det? Og så så han hvast på dem, denne ældre mand, som er medlem af Det Radikale Venstre, og sagde:

»Det ejer vi fandeme selv!«

Og det er jo grundtanken: Initiativet er groet fra nedan. Der er ikke nogen fra oven, der er kommet og har sagt noget, vi har selv taget initiativet, vi har selv fundet en organiseringsform.

Jeg kunne sige meget mere om det, men jeg tror, jeg med dette eksempel har gjort klart, hvad det er, vi skal støtte i fremtiden og også støtte meget mere end i dag. Jeg tror, det er en vigtig del af erhvervsudviklingen, især hvis man vil satse på små virksomheder og på landbrugets genrejsning, for her tror jeg også ligesom Venstres ordfører – som jeg ellers var oppe at skændes med for lidt siden – at vi kan bygge på andelstanken.

Så har jeg lige en enkelt idé, jeg vil lufte: Bør vi ikke i dette projekt eller i andre projekter helt systematisk gøre vore universiteter mere åbne for stipendiater og studerende fra Central- og Østeuropa og simpelt hen tage flere ind i de kommende år?

Nogle ord om miljøbistanden: Vi prioriterer den som noget afgørende vigtigt, for den har en kraftig rolle også i den økonomiske udvikling. Man kan sige, vi skal gøre miljøprioriteringer til den styrende faktor for den økonomiske udvikling. Det stiller store krav til os – det var det, jeg diskuterede med Venstres ordfører, som ikke har forstået, at det først og fremmest stiller krav til os – men det gør også, at vi skal bruge utrolig mange kræfter på at løse de meget voldsomme, akutte miljøproblemer, som findes i nogle regioner i Central- og Østeuropa.

Energisiden trænger sig voldsomt på, og her vil jeg nævne de a-kraft-værker, som ligger tættest på, altså dem ved Skt. Petersborg og i Litauen. Jeg er nervøs over, at der sker så lidt på de områder. Jeg er dybt nervøs, og jeg mener, det er et område, som vi også fra dansk side skal opprioritere. Jeg ved godt, vi ikke kan løse det hele selv; men Agenda 21-projektet for de baltiske lande skal forhåbentlig bruges til, at vi udvikler et projekt for energiforsyningen i hele det område, så vi kan lukke Ignalina, jo før, jo bedre. Problemet er, om vi kan undgå, at de går i gang med en renovering af Ignalina, for det er jo først i 1998-99, projektet eventuelt bliver sat i gang. Det er på høje tid, og jeg vil bede regeringen sætte stærke kræfter ind på det projekt.

Så vil jeg til sidst sige nogle få ord om opdelingen mellem nærområdet Østersøregionen og de øvrige østeuropæiske lande. Vi skal satse på Østersøregionen, og vi skal satse på en ny og mere specifik måde for de lande, der lige nu er på vej ind i EU, hvis vi skal løse deres overgangsproblemer. Men vi skal ikke glemme alle de andre, og her er der stadig brug for meget brede initiativer. Hvis vi f.eks. tager Ukraine, kan vi ikke bare sidde og være fine og sige, at det skal være lige netop på den måde, og det skal være helt specifikt sådan og sådan. Her er vi nødt til at bruge den brede pensel.

Men den tankegang, jeg redegør for her, og som jeg tror, vi er enige om, skal heller ikke drives alt for hårdt op i en spids. Selv om nogle lande fuldt ud bliver medlemmer af EU, måske om 10-12 år for dem, der venter længst, kunne det jo godt være, at de ikke kun har brug for hjælp til de ting, der har direkte med deres medlemskab af EU at gøre. Især på de områder, der handler om det folkelige engagement, aktivering af græsrodder, aktivering af erhvervsorganisationer osv., har de faktisk brug for en bred støtte også i de kommende år.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Som jeg har lyttet til debatten og senest til hr. Steen Gade, har jeg efterhånden fået en kraftig mistanke om, at det store sammenrend af partier, som har strikket den dagsorden sammen, hr. Ove Fich foreslog, i virkeligheden dybest set ikke er enige om så frygtelig meget.

Jeg vil godt spørge hr. Steen Gade helt konkret, om han virkelig er enig i den lande- og opgaveprioritering, hr. Ove Fich lagde frem i sit ordførerindlæg, og som jeg antog var udtryk for